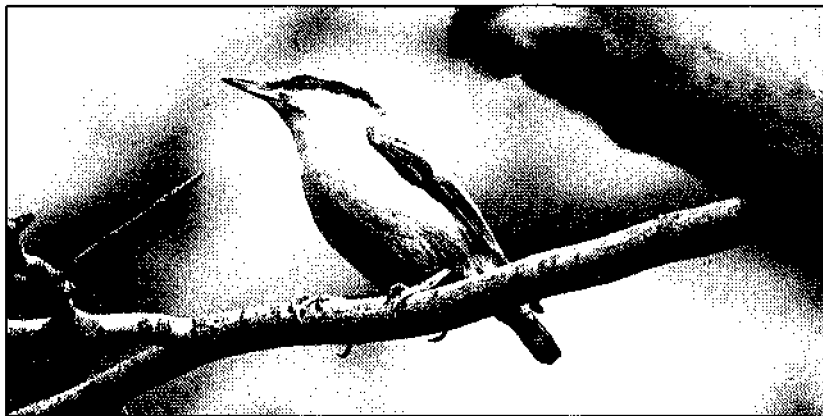

De enige plek in het Noorden met een stabiel broedbestand was de omgeving van Ter Apel.

Nu kun je je voorstellen, dat het voor een standvogel als de boomklever, die zich meestal niet meer dan een paar kilometer buiten zijn broedgebied waagt en zelfs 's winters vaak nog een territorium verdedigt, moeilijk is om nieuwe gebieden te koloniseren. Toch zijn er wel massale verplaatsingen bekend, onder andere uit Duitsland en uit Engeland waar het broedgebied zich sinds de jaren zestig sterk noordwaarts heeft uitgebreid. Iets dergelijks lijkt zich dus nu op kleinere schaal in ons land af te spelen.

Toename

In Drente nam het broedbestand in de jaren zeventig toe van 2 à 3 tot zo'n 10 paar in 1980. De soort vestigde zich onder andere bij Havelte, Frederiksoord, Oosterhesselen en in De Braak (Paterswolde). In 1984 werden in Zuidoost-Drente 8 paar gemeld (waarvan 6 in de Emmerdennen): in 1975 was dat nog nul. In het Asserbos bevonden zich zes gebieden. In Zuidlaren en omgeving, waar de klever tot voor kort ontbrak, broeden nu minstens 8 paar. Eén nest bevond zich op de brink, pal voor de ingang van de pas afgebrande Prins Bernhardhoeve. Verder zijn de laatste jaren boomklevers waargenomen in Roden, Norg, Eelde, Westerbork, Sleenerzand, boswachterij Odoom en De Wijk. Het broedbestand bedraagt op dit moment minimaal 50-70 paar.

In Groningen begon de opmars rond 1980. Westervolde werd veroverd: eerst broedde de klever alleen in Ter Apel, nu vinden we hem ook in het Lieftingsbroek bij Weende en het Metbroekbos bij Vlagtwedde. Inmiddels komt hij ook voor bij de Ennemaborg bij Midwolda, bij de Fraeylemaborg in Slochteren en midden in Veendam. In het Gorecht begon het bij het Glimmerbos ten zuiden van Haren, waar inmiddels een paar of 3,4 broeden. Daarna doken ze op in het Sterrebos in de stad Groningen, waar ze nu ook op al-

lerlei andere plaatsen gezien worden, zoals Groenestein, Stadspark en Noorderplantsoen. De boomklever lijkt niet meer te stuiten!

De meest voor de hand liggende verklaring voor dit fenomeen is, dat de bevolkingsdichtheid in de traditionele broedgebieden misschien zo hoog is geworden dat het noodzakelijk werd om naar nieuwe gebieden uit te wijken. Inderdaad is het aantal broedparen van de boomklever in Nederland de laatste tien, vijftien jaar sterk toegenomen. Vaak wordt verondersteld (onder meer in 'Vogels van Drenthe') dat de opmars van de boomklever vooral te danken is aan het ouder worden van de bossen in Drente, vooral de vele in de jaren dertig aangeplante bossen. Kijken we echter naar de plekken waar de boomklever zich recentelijk gevestigd heeft, dan wordt deze theorie daardoor allerminst bevestigd. Immers, het zijn niet zozeer die bossen die nu gekoloniseerd worden, maar juist allerlei gebieden waar altijd al geschikt biotoop aanwezig was: oude landgoederen, brinken en dergelijke. Opvallend is ook dat de soort zich het eerst weer vestigde op plaatsen waar ook in het verleden al broedgevallen plaats vonden (Asserbos, De Braak, Sterrebos). In Drente is ook geen sprake van een duidelijke verschuiving van zuid naar noord, zoals je zou mogen verwachten; in Groningen lijkt dit weer wel het geval.

Gelukkig gedragen vogels zich niet altijd netjes overeenkomstig door biologen opgestelde logische verklaringen. We mogen in elk geval blij zijn met de komst van deze gezellige, olijke en allerminst schuwe dikkerd.

Met dank aan Jan Grotenhuis en Henk Nijmijer voor gegevens uit Drente.

